

15.04.2022

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Ο Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος μας διαβίβασε το με αριθ. πρωτ. 12242/01-04-2022 ακόλουθο ζήτημα που τέθηκε από τον Ιατρικό Σύλλογο Καβάλας, σχετικά με την αποστολή οδηγιών περί της προστασίας των μελών του Συλλόγου και της ιατρικής κοινότητας εν γένει από ατεκμηρίωτες καταγγελίες κατά ιατρών στα ΜΜΕ. Ειδικότερα, ερωτάται από τον Ιατρικό Σύλλογο Καβάλας εάν είναι σύνηθες η έκδοση Δελτίου Τύπου θα καταδικάζονται τέτοιου είδους υβριστικές συμπεριφορές.

Επί του ανωτέρω ζητήματος εκθέτουμε τα ακόλουθα:

I. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Ν. 4512/2018

Άρθρο 292 - Σκοπός

1. Σκοπός των Ιατρικών Συλλόγων είναι η μέριμνα για τη διατήρηση του ιατρικού σώματος ικανού από επιστημονικής και ηθικής απόψεως να εξυπηρετεί με προθυμία και αυταπάρνηση τη δημόσια υγεία και τους ασθενείς καθώς και η εναρμόνιση των αντικρουόμενων συμφερόντων μεταξύ των μελών τους και όλα αυτά προς το γενικότερο συμφέρον της κοινωνίας.

2. Οι σκοποί αυτοί επιδιώκονται ιδιαίτερα μέσω:

α) Της εποπτείας της τήρησης των κανόνων της ιατρικής δεοντολογίας και της προαγωγής των ηθικών και δεοντολογικών κανόνων του ιατρικού επαγγέλματος στην περιφέρειά τους.

β) Της **προβολής θέσεων και απόψεων επί ζητημάτων που αφορούν** στη δημόσια υγεία, το περιβάλλον, την εκπαίδευση, τη συνεχιζόμενη ιατρική εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση των ιατρών και **την ιατρική δεοντολογία** στην περιοχή της ευθύνης τους.

γ) Της παρακολούθησης της ποιότητας παροχής περίθαλψης σε επίπεδο πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα στην περιφέρειά τους.

δ) Της μελέτης υγειονομικών θεμάτων και οργάνωσης επιστημονικών ιατρικών συνεδρίων με επιτροπές εμπειρογνομόνων, καθώς και της υποβολής προτάσεων, εισηγήσεων και γνωμών που

Άρθρο 362 – Δυσφήμιση

Όποιος με οποιονδήποτε τρόπο ενώπιον τρίτου ισχυρίζεται ή διαδίδει για κάποιον άλλον γεγονός που μπορεί να βλάψει την τιμή ή την υπόληψή του τιμωρείται με φυλάκιση έως ένα έτος ή χρηματική ποινή. Αν η πράξη τελέστηκε δημόσια με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσω διαδικτύου, επιβάλλεται φυλάκιση έως τρία έτη ή χρηματική ποινή.

Άρθρο 363 – Συκοφαντική Δυσφήμιση

Αν στην περίπτωση του προηγούμενου άρθρου, το γεγονός είναι ψευδές και ο υπαίτιος γνώριζε ότι αυτό είναι ψευδές τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και χρηματική ποινή και αν τελεί την πράξη δημόσια με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσω του διαδικτύου, με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και χρηματική ποινή.

II. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Κάθε υβριστική συμπεριφορά από οπουδήποτε και εάν προέρχεται, καταδικάζεται από την έννομη τάξη και αποτελεί ποινικό αδίκημα. Ταυτόχρονα, το θύμα, δικαιούται να αξιώσει την αποκατάσταση καθώς και αποζημίωση από τα αστικά δικαστήρια.

Σύμφωνα με τον Άρειο Πάγο (ΑΠ 15/2018 Τμήμα Α2): «Για τη στοιχειοθέτηση, επομένως, της αξιόποινης πράξης της εξυβρίσεως, που συνιστά συγχρόνως και αδικοππραξία κατά τις 57-59 και 914 Α.Κ., απαιτείται ο δράστης να εκδηλώνει αμφισβήτηση για την ηθική ή κοινωνική αξία κάποιου προσώπου ή καταφρόνηση, ενώ για την υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος αυτού απαιτείται ο δράστης να γνωρίζει και να θέλει με την ενέργειά του να προσβάλει την τιμή και υπόληψη του παθόντος. Όμως, κατά το άρθρο 367 παρ. 1 περ. α- δ' Π.Κ. το άδικο των προβλεπόμενων στα άρθρα 361 και 362 του ίδιου Κώδικα πράξεων αίρεται, μεταξύ των άλλων περιπτώσεων που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, και όταν πρόκειται για εκδηλώσεις που γίνονται για την εκτέλεση νομίμων καθηκόντων, την άσκηση νόμιμης εξουσίας ή για τη διαφύλαξη (προστασία) δικαιώματος ή από άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον ή σε ανάλογες περιπτώσεις (περ. γ' και δ'). Η τελευταία αυτή διάταξη (367 Π.Κ.) για την ενότητα της έννομης τάξης εφαρμόζεται αναλογικά και στο χώρο του ιδιωτικού δικαίου. Επομένως, αιρόμενου και του άδικου χαρακτήρα των προαναφερθεισών αξιοποιίνων πράξεων, αποκλείεται και το στοιχείο του παρανόμου της επιζήμιας συμπεριφοράς ως όρου της αντίστοιχης αδικοππραξίας του αστικού δικαίου».

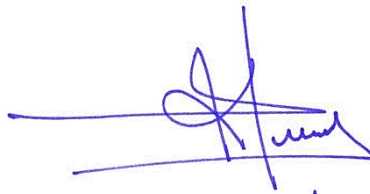
Η προστασία της ελευθερίας του λόγου είναι θεμελιωμένη αντιστοίχως (άρθρο 14 §1 Σύνταγμα). Η ελευθερία της έκφρασης «περιλαμβάνει όχι μόνον πληροφορίες και ιδέες που γίνονται ευμενώς δεκτές και θεωρούνται ουδέτερες ή αδιάφορες, αλλά και εκείνες που προσβάλλουν, σοκάρουν ή αναστατώνουν...Το επιβάλλει ο πλουραλισμός, η ανεκτικότητα και το ευρύ πνεύμα, χωρίς τα οποία δεν μπορεί να υπάρξει δημοκρατική κοινωνία» (Handyside v. The United Kingdom, ΕΔΔΑ). Η ελευθερία του λόγου όμως περιορίζεται εκεί που προσβάλλει το δικαίωμα του τρίτου. Πρόκειται για κλασική περίπτωση σύγκρουσης δικαιωμάτων η οποία κρίνεται πάντα ad hoc.

Η περίπτωση της δυσφημίσεως είναι αντίστοιχη της εξυβρίσεως και τελεί *grosso modo* υπό τα ίδια όρια και περιορισμούς. Βασική βέβαια προϋπόθεση είναι το δυσφημιστικό γεγονός να είναι πραγματικό. Η περίπτωση της συκοφαντικής δυσφήμισης είναι περισσότερο ευθεία και βασίζεται στην αναλήθεια του γεγονότος. Κρίσιμο στοιχείο είναι εάν ο θύτης γνώριζε το ψευδές του γεγονότος που ισχυρίζεται.

Η θέση των Ιατρικών Συλλόγων ως διφυή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου σωματειακού χαρακτήρα τους δίνει όχι μόνο δικαίωμα και μάλιστα επιβάλλει να παρεμβαίνουν προκειμένου για την προστασία του ιατρικού σώματος. Η προστασία της ηθικής του ιατρικού σώματος δεν απαιτείται μόνο εκ των έσω (δηλαδή στις σχέσεις μεταξύ ιατρών) αλλά και έναντι τρίτων. Νομιμοποιείται συνεπώς ο Ιατρικός Σύλλογος να παρέμβει στην δημόσια σφαίρα και να προστατεύσει το ιατρικό σώμα και τα πληττόμενα μέλη του από κάθε παράνομη προσβολή τους.

Συνεπώς ή έκδοση δελτίου τύπου που τεκμηριωμένα θα αποδομεί τις ατεκμηρίωτες καταγγελίες και θα καταδικάζει κάθε υβριστική συμπεριφορά όχι μόνο είναι δικαίωμα του Ιατρικού Συλλόγου αλλά και υποχρέωση του σύμφωνα με τους σκοπούς του.

Ο Νομικός Σύμβουλος του Π.Ι.Σ.

Ευάγγελος Κατσίκης